

Res je tudi, da ni danes v senatu, kjer se sklepa tudi o vprašanih vzgoje, niti enega učitelja osnovnih šol.

Tudi to dejstvo je znano, da postavlja učiteljstvo na deželi s svojim delom za poslane vse druge, samo ne učitelja.

Ako tako pogledamo v življenje, ne samo z ozirom na šolo in šolske pripadnike, marveč tudi življenje izven šole, tedaj vidimo, da je učitelj največkrat skoro edini, ki je najbližji in v stalnem stiku z narodom. Preko njih prihajajo vse dobre in slabe strani narodno državnega življenja. Ko pa se govori in rešuje vprašanje vasi in kmeta, tedaj je poleg njih edino še učitelj, ki najgloblje čuti in najbolje pozna bolečine in trpljenje naših vasi in njih prebivalcev. On je kot tak, predstavljajoč zvezo med vasio in mestom, najbolj poklican, da postane, ne samo teoretično, marveč tudi praktično, vodja naroda, kar pomeni učitelj mora postati politična osebnost v državi.

Parlamentarizem nam daje za to idejo najlepše dokaze. Najboljše državnike in politike je dal učiteljski stan. Pogledimo današnjo Evropo, pa bomo videli največje število državnikov iz učiteljskih vrst.

Učiteljstvo mora na svojih konferencah in zborovanjih razpravljati, poleg stanovsko pedagoških vprašanj, tudi o vprašanju učitelja kot politične osebnosti v državi.

Se en moment moram poudariti. Učitelj kot posameznik, ali učiteljstvo kot grupa, ki stopa v kako politično stranko, mora vstopiti v one stranke, ki imajo največ idejne sličnosti s težnjami šole in učiteljstva.

Samo na ta način bomo mogli dati šoli in vzgoji ter učiteljstvu ono mesto, ki mu pripada v primeri z nalogami, ki jih izvršuje med narodom in v državi. V nasprotnem slučaju bo ostal učitelj samo učitelj, a šola pastorka, in namesto tega se bo povzpel na škodo naroda in države drug stan na ramenih učiteljstva in šole v višino.

Dušan N. Bogunović.

Splošne vesti

— ZBOR PREDSEDNIKOV SRESKIH UČIT. DRUŠTEV in članov upravnega ter nadzornega odbora sekcije JUU. Opozorjamo na sejo, ki bo 13. maja t. l. v dvorani Okrožnega urada v Ljubljani. Začetek ob 10. uri.

— Napredovanje. Sekcija JUU sporoča tem potom vsem tovarišicam in tovarišem, ki so se nanjo obrnili zaradi napredovanja, da so vsa izvršena, niso pa še objavljena. Ministrstvo je rešilo absolutno vse prošnje za napredovanja, ki jih je doslej prejelo. Posameznikom ne bomo odgovarjali, ker nimamo kritja.

— Slovenska šolska matica bo izdala letos troje knjig in sicer: 1. Pedagoški zbornik, ki bo obsegal razprave o gospodarski vzgoji, o Milčinskem orisu pijanca pred sodiščem, o bolgarskem šolstvu, o sovjetski pedagogiki, o novem učnem načrtu itd. 2. Dr. Gogala St.: Obča metodika izobraževanja in vzgajanja in 3. Dr. Josip Jeraj: Naša vas — oris vede o vasi, P. n. člani že sedaj opozorjamo na te knjige in jih prosimo, da ostanejo v lastnem interesu še nadalje zvesti Matici. Knjige pa

so tolikega pomena tudi za vsakega učitelja, da so najboljša reklama za pridobivanje novih članov. Poverjenike prosimo, da čimprej začno z zbiranjem članov in članarine, ker je naš namen, da izidejo knjige res že pred Božičem, kar pa je mogoče samo tedaj, če vemo za število naklade. Članarina bo tudi letos 30 dinarjev, za dijake 20 dinarjev, kar je gotovo zelo malo glede na vrednost in obseg knjig. — Odbor.

Kakó se narod naš odeva,
Ljubljana danes razodeva.
Kaj pije pa in rad uživa,
nazorno »Daj-Dam« nam razkriva.

— Učiteljski abiturienti, pozor! Sekcija JUU sklicuje sestanek brezposelnih učiteljskih abiturientov na dan 10. maja t. l. ob 15. uri v čitalnici, Frančiškanska ulica 6 v Ljubljani. Namen sestanka je razgovor o ustanovitvi posebnega oddelka brezposelnih učiteljskih abiturientov pod okriljem JUU. Zaradi važnosti se udeležite sestanka polnoštevilno. Tovarišice in tovariši prosimo, naj opozore o tem sestanku interese na svojem področju. — JUU sekcija Ljubljana.

— Občni zbor Pedagoške centrale v Mariboru se bo vršil v nedeljo, dne 7. maja ob 10. uri v društveni čitalnici na drž. učiteljski šoli v Koroskih ulici. Vsi člani, zlasti pa poverjeniki krožkov P. C., oziroma zastopniki učiteljskih društev, prisrčno vabljeni! Odbor.

— Neguj svoje zobe! je naslov I. zvezku knjižice, ki jo je izdalo »Društvo za ustanavljanje šolskih zobnih ambulatorijev v dravski banovini. Poučno in za vsakogar posebno pa za mladino prepotrebno knjižico je priredil dr. Jos. Tavčar, glavni tajnik društva, s sodelovanjem zobnih zdravnikov dr. L. Brenčiča, dr. S. Pirca, dr. J. Ranta in dr. J. Kallaya. Dne 6. in 7. maja se vrši v korist Centralnemu šolskemu zobnemu ambulatoriju cvetlični dan, nekaj dni prej pa bo društvo na vse šole poslalo knjižico s prošnjo, da jo priporoče učencem v nabavo. Ker je Prosvetni oddelk kr. banske uprave izdal na vse šole okrožnico, v kateri opozarja na knjižico in jo priporoča učencem, ne dvomimo, da bo večje število učencev knjižico kupilo. Knjige ne bomo posebej ocenjali, saj jo imena sestavitelja in sodelavcev dovolj zgovorno priporočajo. Naj ne bo otroka v naših šolah, ki ne bi imel te knjižice. Za učence stane knjižica samo 4 Din. Čisti dobiček je namenjen za ustanavljanje šolskih zobnih ambulatorijev po vsej banovini. Dobro delo in blag namen sta najboljši priporočili za knjižico: Neguj svoje zobe!

Osebnе zadeve

—i Napredovali so učitelji (ce) v IX. skupino: Ivančič Ana pri Sv. Urbanu; v VIII. sk.: Šajna Ivan iz Kamnice; Udovič Frančiška iz Kroke; Čibej Marija iz Lesc; Potokar Danica iz St. Lovrenca; Turk Julijana iz Starega trga; Gregorič Gizela iz Gabrja.

Mladinska matica

—mm V knjigi »Dečja i omladinska knjižica«, ki jo je izdal ženski pokret v Beogradu, se omenja tudi Mladinska matica in njeno delo tako-le:

Leta 1927. je jugoslovensko učitelj. udruženje, poverjeništvu Ljubljana, ustanovilo odsek »Mladinsko matico«. Ta naša močna književna institucija razpošilja svoje edicije nad 20 tisočim slovenskim otrokom, razpisuje vsako leto nagrade za najboljša slovenska mladinska dela ter tiska poleg svojih rednih izdaj (mesečnik »Naš rod« in 4 knjižice na leto) ob raznih otroških praznikih še izredne publikacije. V svojih »Kresnicah« za l. 1932. je zbrala nekaj otroških in mladostnih spominov naših še živčih pisateljev in pesnikov, ki so kdaj s svojo besedo govorili mladini. Seveda se v tej knjižici niso oglasili vsi, ki jih naša deca pozna in ljubi. Mladinski list »Naš rod«, ki izhaja že četrto leto, urejuje s finim okusom in z izredno spretnostjo Ribičič Josip, eden naših najplodovitejših mladinskih pisateljev.

V knjigi so omenjene tudi posamezne knjige. Pri Deržajevi slikanici »Življenje hudobne kavke Katke« je dodano: »Nekaj avantur iz življenja kavke, ki je prikazano z lepimi slikami.« — Pri Lovrenčičevi knjigi »Tiho življenje« je rečeno: »Razne legende o Kristusu in Materi božji, ki so napisane zelo dobro in subtilno.« — Rehharjevo »Vijolico Vero« imenuje fantastično pravljico iz življenja cvetlic. — O Ribičičevem Mihcu in Jakcu pravi, da so to doživljaji in prizori iz življenja dveh mladih dečkov. Ves tekst je napisan v obliki slikovnih zagonetk in knjiga kot taka predstavlja pri nas zelo uspešno novost. Miklavževa noč je pa bogato ilustrirana knjiga, spisana z mojstrsko roko. — Seliščarjev Rudi je povest mladega proletarskega otroka Rudija, napisana živo in v lepem jeziku. — Čermeljova knjiga Tesla in razvoj elektrotehnike je naznačena kot zelo zanimiva razlaga elektrotehničnega razvoja. — V Hafnerjevi knjigi Botra z griča je v obliki povesti podan pravi tečaj iz gosodinjstva za žensko dečo. — Omenjene so tudi druge knjige MM in na koncu je dodan še kratek odstavek o Matici sami. Ta se glasi: Sekcija Ljubljana Jugosl. učit. udruženja je osnovala Mladinsko matico. Njeni člani so učenci osnovnih šol, ki plačajo na leto 2250 Din in dobijo za to mesečnik »Naš rod« in 4 dobre knjige. Matica obstoji 5 let in je v tem času izdala 22 knjig zelo dobre vsebine in okusno opremljene v skupnem številu 400.000 izvodov. Do zdaj je izdala razen Grimmovih pravljic samo originalne spise slovenskih pisateljev.

Mnogi so se poslužili 25% popusta pri naših knjigah, ki je trajal do konca aprila. Lahko rečemo, da so razprodane skoro vse knjige I., II., III. in V. letnika. V zalogi imamo večje število knjig samo IV. letnika. Od izrednih izdaj je popolnoma pošla knjiga »Mihec in Jakec«. V zalogi pa imamo še Lovrenčičevo »Tiho življenje«, Ribičičevo »Miklavževa noč« in Čermeljovo dečo »N. Tesla in razvoj elektrotehnike«. Na razpolago so tudi še I. in II. letnik »Našega roda«.

Pevovodja ženske pevske čete tov. Srečko Kumar, profesor zagrebškega konservatorija, nam bo serviral šarene glasbene poslastice, saj nam bo predvajal po večini program, ki ga doslej še nismo čuli. In to je gotovo pohvalno dejstvo, da bo doberšni del programa predvajal sploh iz svežega rokopisa. Podoben pogled v tekst posameznih pesmi pa pokaže, kako naši skladatelji segajo po narodnem besedilu. K vrsti naših domačih skladateljev se je to pot pridružil mladi zagrebški glasbenik Boris Papandopolo, sicer že star znanec našega UPZ, s čigar skladbami je žel zmagovite uspehe. Boris Papandopolo je v najtesnejši zvezi z zagrebško bratsko pevsko organizacijo. Zagrebški in okoliški tovariši, organizirani v JUU, imajo namreč krepko pevsko četo, ki ji je duhovni voditelj mladi skladatelj. Lansko leto smo imeli ta njegov pevski zbor »Filipovič« — imenovan po velikem hrvatskem rodoljubi in odličnem učitelju — v Ljubljani, pred tedni pa je pohitel »Filipovič« na daljšo koncertno turnejo v južne predele naše domovine.

Zanimivo je, da bo pela Papandopolove skladbe njegova gospa mati Maja Strozzi-Pečićeva, odlična operna in koncertna sopranistinja.

Pestrost programa povečavajo še štiri Ljadove skladbe, komponirane na staroruske narodne tekste.

Članstvo našega UPZ je, kakor znano, uslužbeno tudi v najoddaljenejših kotičkih naše banovine. Iz ljubljanskih in okoliških pevk in pevcev je možno sestaviti zbor le z največjo težavo, zato je razumljivo, da morajo za tako prireditve, kakor je unijski koncert, napeti vse svoje sile. Ze skoro mesec dni pred koncertom se je utaboril odbor v sobi odsekov JUU. — Zadnjič sem jih obiskal in sem našel dično predsednico ženske

Tuja šola nam je o naših velikih možeh res malo povedala. Ni čuda tedaj, da marsikateri tovariš ne pozna Nikole Tesle in njegovih izumov. Tesla je večji od Marconija in v marsičem prekaša tudi slavnega Edisona. Vsak učitelj bi ga moral poznati. Kdor ga ne pozna, naj seže po Čermeljevi knjigi »Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike«.

Ekskurzijski odsek

—co V Belo Krajino! Članstvo JUU, ki si želi ogledati naravne lepote in zanimivosti Bele Krajine, se lahko priključi Gregoričevim foto-izletnikom, ki potujejo v Belo Krajino v nedeljo 7. maja s posebnim vlakom. Ekskurziste vodijo belokranjski domačini, v velik večini naši stanovski tovariši. Vožnja in prehrana (celodnevna) = 75 Din. Prijave in vse podrobne informacije v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5. Odbor EO.

Gospodarsko izvenšolsko delo učiteljstva

—z Drevesničarji in sadjarji v Škofjo Loko! V soboto, dne 6. maja bo v Škofji Loki redno letno zborovanje drevesničarskega oddelka Sadjarskega in vrtnarskega društva. S tem zborovanjem je združen tudi zlet drevesničarjev in sadjarjev v to prastaro postojanko slovenskega sadjarstva in sto let starega gorenjskega drevesničarstva. V vseh slovenskih pokrajinah današnje dravske banovine in po vseh slovenskih krajih nekdanje Goriške in Koroske raste škofjeloško drevo. Zato si hočemo tudi drevesničarji iz drugih krajev ogledati ta kraj in njegove zanimivosti ter s tem pripomoči k medsebojnemu spoznavanju. Vabljeni so tudi vsi napredni sadjarji, kajti nič ni bolj zaželeno nego sodelovanje drevesničarjev in sadjarjev v vprašanih vzgoje sadnega naraščaja. Drevesničarji bodo veseli, ako jih sadjarji opozorijo na njihove napake in bodo radi upoštevali njih želje. Zato vsi napredni sadjarji v Škofjo Loko dne 6. maja!

Dnevni red:

Ob 12. uri odhod z vlakom iz Ljubljane v Škofjo Loko.

Po prihodu ogled drevesnic v Dorfarjih in v Zabnici pri Škofji Loki.

Ob 4. uri pop. zborovanje drevesničarjev in sadjarjev (drevničarskega oddelka in Sadjarskega in vrtnarskega društva) v društvenem domu v Škofji Loki po temle sporodu:

1. Nagovor predsednika Sadjarskega in vrtnarskega društva. 2. Nagovor predsednika drevesničarskega oddelka. 3. Poročilo tajnika. 4. Volitve novega odbora drevesničarskega oddelka. 5. Predavanje o metodah drevesničarstva. 6. Zahteve sadjarjev do drevesničarjev. Zvečer povratek v Ljubljano in prenočevanje. V nedeljo dopoldne se zberemo ob času, ki se določi na zborovanju pred poslopjem Kmetijske družbe v Ljubljani in se odpeljemo na ogled drevesnice Kmetijske družbe na Bokalcih. Ob 10. uri vsi na redno letno skupščino Sadjarskega in vrtnarskega društva v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti 22.

Udeležencem letne skupščine in drevesničarskega shoda je dovoljena polovična vožnja do Ljubljane in nazaj. Posetniki naj kupijo do Ljubljane celo vozovnico, ki bo veljala tudi za vožnjo nazaj. Ta vozna olajšava velja od 4. do 10. maja.

Po naredbi ministrstva saobračaja br. 7156 z dne 15. aprila 1933.

—z Za prosep kmetijstva. Sres. učiteljsko društvo v Murski Soboti je povabilo sreskega kmetijskega referenta na sodelovanje

ga zbora tov. Pepco Miheličeva s skromnim, a zato tembolj žilavim pomočniškim štabom: tajnikom tov. Minko Selanovo, blagajnikom tovaršem Vinkom Rupnikom ter drugimi, ki so se zabarikadirali za skladovnico not in dopisov...

Po završenem delu pa smo se zapredli v kramljanje in je dejala predsednica zgledne ženske pevske čete tov. Miheličeva, hvaleč svoje sočlanice:

—»Ej, niso naša dekleta kar tako... Saj so po svojih zmognostih, pridnosti, vestnosti in požrtvovalnosti zgledne kakor junaški fantje. Upravičeno jim lahko rečem, da so to: naša dekleta od — fare!...

Vse so med najbolj vestnimi v svojih razredih. Za vaje in koncerte pri UPZ žrtvujejo denar in prosti čas, pa še vedno najdejo dovolj prilike, da se posvečajo glasbi še posebej. Mnoge naše članice vodijo na podeželju najraznovrstnejše zборе: mladinske, ženske, cerkvene, da, celo — moške zборе. Nekaj takih, ki so kaj blizu železniške proge, pa obiskujejo ljubljanski konservatorij ali pa se tudi drugod vežbajo v solo petje. Ko bi navajala imena vse te naše pridne tovarišice, pa bi izpuštila iz seznama menda le redke članice UPZ. Pa še te bi bile opravičene zaradi raznih krajevnih ali drugačnih razmer.«

Tako nekako mi je pripovedovala tov. predsednica vsa navdušena nad svojo vrlo pevsko družino.

Svoji k svojim!

Dokazimo našim požrtvovalnim tovarišicam pevkam na ponedeljkovem koncertu s številno udeležbo priznanje, ki ga zaslužijo kot odlične delavke na glasbenem polju, učiteljstvo pa še posebej kot člani JUU in kot njih stanovski tovariši.

Na dober uspeh!

—nč—

ZEMLJEPIS IN ZGODOVINA

za III. in IV. razred osnovnih šol

od J. Polaka

stane samo 9 Din, odnosno 10 Din, a Vam zelo olajša pouk, ker Vam ni treba snovi narekovati, si otroci s tem ne kvarijo pisave in ne pravopisa ter pridobite na času. Naročite takoj vse štiri knjižice za 38 Din, odnosno one, ki jih potrebujete za sebe ali učence

v knjigarni

Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri podružnici v Mariboru

Pred koncertom ženskega UPZ

Na ljubljanskih reklamnih deskah so nalepljeni sveži lepaki: — »Jugoslovensko učiteljsko udruženje — sekcija za dravsko banovino — ženski zbor UPZ priredi v ponedeljek 8. maja t. l. ob 20. uri v Unionu koncert.«

To je menda prvič, da se naše tovarišice-pevke, ki so združene v samostojnem ženskem zboru UPZ, predstavljajo ljubljanski publikli. Do tega koraka jih je privedla gotovo tudi lanskoletna koncertna turneja: v Karlovec, Petrinje, Črnomelj in v Novo mesto. Na tej poti so bile svetla zglede skromnosti, saj so v treh pičlih dnevih priredile sedem koncertnih nastopov. Ob tej rekordni turneji so žele vso pohvalo kritike, ki jih je postavila na čelo najboljših ženskih zborov vse države. Tako laskavo oceno so si zaslužile po mnenju najraznovrstnejših kritikov, ki so jih ocenjevali tako na domačih koncertnih odrih v Ljubljani, kakor tudi na raznih drugih, kjer so nastopile skupno z moškim zborom UPZ, in to po naši državi: v Beogradu, Zagrebu i. dr. Žele pa so tudi vse priznanje stroge inozemske kritike, na »vročih« tleh za vsakega glasbenika, — v CSR.

V ponedeljek pa bodo nastopile naše tovarišice s celovečernim koncertnim programom končno pred domačo publiko, da s tem zadostje pravilniku UPZ, ki predvideva samostojne nastope ženskega korpusa.

Program koncerta:

Adamič Emil:

Pesem beračev. (Oskar Hudales.)
Na zelenem travniku leži mrtev vojak.
(Narodna pesem.)

Tome Matija:

Čakala bom Jezusa.

Adamič Emil:

Sonce sije, dežek gre. (Narodno besedilo.)
Svatovska. (Belokranjska narodna.)
Svančice — dančice. (Belokranjska nar.)
Tiri, tiri, tinje. (Narodno besedilo.)

Ljadov A.:

Ti rjeka li;
Oj, nji zarja li;
Snegi belije;
Na ulici došč.

(Staroruske narodne.)

Papandopulo Boris:

Djevojačke popijevke — samospjevi za sopran solo in klavir;
Može li biti, što bit ne može;
Sunce žarko ne sija jednako;
Andjelija vodu lila;
Sinoč mi je dragi dolazio
Slavuj, pile, ne poj rano.
(Poje ga. Maja Strozzi-Pečić, — spremlja jo njen sin Papandopulo.)

Bravničar Matija:

Polžek davkov ne plačuje. (Karel Širok.)
Polžek — lipov bog. (Karel Širok.)

Osterc Slavko:

Kvartet. (Krilov-Vdovič.)

Švara Danilo:

Zima. (I. Albrecht.)

O d m o r.

Papandopulo Boris:

Dodolice. (Narodni obred v 4 stavkih za sopran solo, ženski zbor in klavir.) —
Poje ga. Maja Strozzi-Pečić, spremlja jo Danilo Švara.)